

2024/1349

22.5.2024

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2024/1349

z dnia 14 maja 2024 r.

w sprawie ustanowienia powrotowej procedury granicznej i zmiany rozporządzenia (UE) 2021/1148

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 77 ust. 2 i art. 79 ust. 2 lit. c),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinie Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinie Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Unia, ustanawiając przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, powinna zapewniać brak kontroli osób na granicach wewnętrznych, rozwijać wspólną politykę w dziedzinie azylu i migracji, kontroli granic zewnętrznych oraz powrotów, a także zapobiegać niedozwolonemu przemieszczaniu się między państwami członkowskimi, w oparciu o solidarność i sprawiedliwy podział odpowiedzialności między państwami członkowskimi, co ma być również sprawiedliwe wobec obywateli państw trzecich i bezpaństwowców i ma przebiegać w pełnym poszanowaniu praw podstawowych.
- (2) Celem niniejszego rozporządzenia jest usprawnienie, uproszczenie i zharmonizowanie ustaleń proceduralnych obowiązujących w państwach członkowskich poprzez ustanowienie powrotowej procedury granicznej. Procedura ta powinna mieć zastosowanie do obywateli państw trzecich i bezpaństwowców, których wniosek został odrzucony w kontekście granicznej procedury azylowej przewidzianej w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1348 ⁽⁴⁾ (zwanej dalej „azylową procedurą graniczną”).
- (3) W przypadku państw członkowskich niezwiązanych rozporządzeniem (UE) 2024/1348 odesłania w niniejszym rozporządzeniu do przepisów rozporządzenia (UE) 2024/1348 należy rozumieć jako odesłania do równoważnych przepisów, które państwa te mogły wprowadzić do swojego prawa krajowego.
- (4) W odniesieniu do traktowania osób objętych zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia państwa członkowskie związane są zobowiązaniami wynikającymi z instrumentów prawa międzynarodowego, których są stronami.
- (5) Stosując przepisy niniejszego rozporządzenia, które mogą dotyczyć małoletnich, państwa członkowskie powinny przede wszystkim uwzględniać najlepszy interes dziecka.
- (6) W wielu przypadkach wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej są składane na granicy zewnętrznej lub w strefie tranzytowej państwa członkowskiego, w tym przez osoby zatrzymane w związku z niedozwolonym przekroczeniem granicy zewnętrznej, to znaczy w momencie niedozwolonego przekroczenia granicy zewnętrznej lub w pobliżu tej granicy zewnętrznej po jej przekroczeniu, lub przez osoby, które zostały sprowadzone na ląd w następstwie operacji poszukiwawczo-ratowniczej. W celu przeprowadzenia identyfikacji, kontroli bezpieczeństwa i kontroli stanu zdrowia na granicy zewnętrznej oraz objęcia obywateli państw trzecich i bezpaństwowców

⁽¹⁾ Dz.U. C 75 z 10.3.2017, s. 97, oraz Dz.U. C 155 z 30.4.2021, s. 64.

⁽²⁾ Dz.U. C 207 z 30.6.2017, s. 67, oraz Dz.U. C 175 z 7.5.2021, s. 32.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 10 kwietnia 2024 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 14 maja 2024 r.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1348 z dnia 14 maja 2024 r. ustanawiające wspólną procedurę ubiegania się o ochronę międzynarodową w Unii i uchylające dyrektywę 2013/32/UE (Dz.U. L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

odpowiednimi procedurami konieczne jest przeprowadzenie kontroli przesiewowej. Po kontroli przesiewowej obywatele państw trzecich i bezpaństwowcy powinni być obejmowani odpowiednią procedurą azyłową lub procedurą powrotu albo powinni otrzymać odmowę wjazdu. Należy zatem ustanowić etap poprzedzający wjazd, polegający na kontroli przesiewowej i procedurach granicznych w zakresie, odpowiednio, azylu i powrotów. Powinny istnieć płynne i efektywne powiązania między wszystkimi etapami odpowiednich procedur w odniesieniu do wszystkich przybywających osób nieuregulowanym statusie.

- (7) Nie należy jednak zezwalać osobie ubiegającej się o ochronę międzynarodową na wjazd na terytorium państwa, jeżeli osoba ta nie ma prawa do pozostania, jeżeli nie złożyła wniosku o zezwolenie na pozostanie do celów postępowania odwoławczego przewidzianego w rozporządzeniu (UE) 2024/1348 lub jeżeli sąd lub trybunał postanowiły, że nie powinna ona uzyskać zezwolenia na pozostanie w oczekiwaniu na wynik takiego postępowania odwoławczego. W takich przypadkach, aby zapewnić ciągłość między procedurą azyłową a procedurą powrotu, procedura powrotu powinna być również przeprowadzona w ramach procedury granicznej w okresie nieprzekraczającym 12 tygodni. Okres ten należy liczyć od chwili, w której osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową, obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec nie mają już prawa do pozostania ani zezwolenia na pozostanie.
- (8) Aby zagwarantować równe traktowanie wszystkich obywateli państw trzecich i bezpaństwowców, których wniosek został odrzucony w kontekście procedury granicznej, w przypadku gdy państwo członkowskie podjęło decyzję o niestosowaniu przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE⁽⁵⁾ do obywateli państw trzecich i bezpaństwowców na podstawie odpowiedniego odstępstwa w niej określonego, i nie wydaje decyzji nakazującej powrót wobec danego obywatela państwa trzeciego, traktowanie i poziom ochrony danej osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową, danego obywatela państwa trzeciego lub danego bezpaństwowca powinny być zgodne z przepisami dyrektywy 2008/115/WE dotyczącymi stosowania bardziej korzystnych przepisów w odniesieniu do obywateli państw trzecich, wyłączonych z zakresu stosowania tej dyrektywy, i powinny być równoważne przepisom stosowanym wobec osób podlegających decyzji nakazującej powrót.
- (9) Podczas stosowania powrotowej procedury granicznej zastosowanie powinny mieć niektóre przepisy dyrektywy 2008/115/WE, ponieważ regulują one elementy powrotowej procedury granicznej, które nie są określone w niniejszym rozporządzeniu, w szczególności przepisy dotyczące definicji, stosowania korzystniejszych przepisów, zasady non-refoulement, najlepszego interesu dziecka, życia rodzinnego i stanu zdrowia, ryzyka ucieczki, obowiązku współpracy, terminu dobrowolnego wyjazdu, decyzji nakazującej powrót, wydalenia, odroczenia wydalenia, powrotu i wydalenia małoletnich bez opieki, zakazów wjazdu, gwarancji do czasu powrotu, detencji, warunków detencji, stosowania detencji wobec małoletnich i rodzin oraz sytuacji nadzwyczajnych. Aby zmniejszyć ryzyko niedozwolonego wjazdu i przemieszczania się nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich i bezpaństwowców podlegających powrotowej procedurze granicznej, należy wyznaczyć termin dobrowolnego wyjazdu. Ten termin dobrowolnego wyjazdu powinien być wyznaczany tylko na wniosek i nie powinien przekraczać 15 dni, a jego wyznaczenie nie powinno oznaczać przyznania prawa wjazdu na terytorium danego państwa członkowskiego. Dane osoby powinny przekazać właściwym organom wszelkie posiadane przez siebie ważne dokumenty podróży, o ile jest to konieczne do zapobieżenia ucieczce tych osób. Przepisy dotyczące powrotu określone w niniejszym rozporządzeniu pozostają bez uszczerbku dla możliwości państw członkowskich podjęcia w dowolnym momencie uznaniowej decyzji o przyznaniu obywatelowi państwa trzeciego nielegalnie przebywającemu na ich terytorium niezależnego zezwolenia na pobyt lub innego zezwolenia przyznającego prawo do pobytu, ze względu na jego ciężką sytuację lub z przyczyn humanitarnych lub z innych przyczyn.
- (10) Jeżeli nielegalnie przebywający obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec nie powróci lub nie zostanie wydany w maksymalnym okresie przewidzianym w powrotowej procedurze granicznej, procedura powrotu powinna być kontynuowana zgodnie z dyrektywą 2008/115/WE.
- (11) W przypadku gdy osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową, obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec, wobec których zastosowano detencję podczas azyłowej procedury granicznej przewidzianej w rozporządzeniu (UE) 2024/1348, nie mają już prawa do pozostania ani zezwolenia na pozostanie, państwa członkowskie powinny mieć możliwość dalszego stosowania detencji i w celu uniemożliwienia wjazdu na ich terytorium i w celu przeprowadzenia procedury powrotu, zgodnie z gwarancjami i warunkami stosowania detencji określonej w dyrektywie 2008/115/WE. Powinna istnieć możliwość zastosowania detencji wobec osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową, obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, wobec których nie zastosowano detencji podczas azyłowej procedury granicznej i którzy nie mają już prawa do pozostania ani zezwolenia na pozostanie, jeżeli istnieje ryzyko ucieczki lub jeżeli dana osoba unika powrotu lub go utrudnia lub jeżeli stanowi ona zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub bezpieczeństwa narodowego. Detencję powinno się stosować jak najkrócej i przez okres nie dłuższy niż maksymalny czas trwania powrotowej procedury granicznej. Jeżeli nielegalnie przebywający obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec nie powróci lub nie zostanie wydany w tym okresie, a powrotowa procedura graniczna przestaje być stosowana, zastosowanie powinna mieć dyrektywa 2008/115/WE. Maksymalny okres stosowania detencji określony w tej dyrektywie powinien obejmować okres stosowania detencji podczas powrotowej procedury granicznej.

⁽⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz. U. L 348 z 24.12.2008, s. 98).

- (12) Powrotowa procedura graniczna powinna, w sytuacji kryzysowej określonej w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1359 ⁽⁶⁾, ułatwiać przeprowadzenie powrotu nielegalnie przebywających na terytorium danego państwa obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców, których wniosek został odrzucony w ramach azylowej procedury granicznej prowadzonej w kontekście sytuacji kryzysowej i którzy nie mają prawa do pozostania ani zezwolenia na pozostanie – w tym celu w jej ramach należy zapewnić właściwym organom krajowym niezbędne narzędzia i dostatecznie dużo czasu na przeprowadzenie procedur powrotu z należytą starannością. Aby móc skutecznie reagować na sytuacje kryzysowe, powinno być również możliwe stosowanie powrotowej procedury granicznej prowadzonej w kontekście sytuacji kryzysowej wobec osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, obywateli państw trzecich i bezpaństwowców podlegających powrotowej procedurze granicznej, których wniosek został odrzucony przed przyjęciem decyzji wykonawczej Rady przewidzianej w rozporządzeniu (UE) 2024/1359 stwierdzającej, że dane państwo członkowskie stoi w obliczu sytuacji kryzysowej, i którzy – po przyjęciu takiej decyzji – nie mają prawa do pozostania ani zezwolenia na pozostanie.
- (13) Zgodnie z art. 72 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) niniejsze rozporządzenie nie narusza wykonywania spoczywających na państwach członkowskich obowiązków dotyczących utrzymania porządku publicznego oraz ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.
- (14) Aby do czasu rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia zapewnić spójne wykonywanie przepisów dotyczących powrotowej procedury granicznej określonych w niniejszym rozporządzeniu, należy opracować i zrealizować plany wdrażania na poziomie unijnym i krajowym określające niedociągnięcia i etapy operacyjne w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego.
- (15) Stosowanie niniejszego rozporządzenia powinno być poddawane ocenie w regularnych odstępach czasu.
- (16) Celem strategicznym Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (IZGW), ustanowionego w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1148 ⁽⁷⁾, jest zapewnienie solidnego i skutecznego europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi, w tym poprzez zapobieganie nielegalnej imigracji i wykrywanie jej oraz poprzez skuteczne zarządzanie przepływami migracyjnymi. Umożliwienie finansowania – z tego instrumentu – wsparcia na rzecz działań solidarnościowych w kontekście rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351 ⁽⁸⁾ przyczyniłoby się do osiągnięcia celów rozporządzenia (UE) 2021/1148. Należy zatem zmienić rozporządzenie (UE) 2021/1148.
- (17) Aby wesprzeć wysiłki państw członkowskich w zakresie stosowania rozporządzenia (UE) 2024/1351, powinno być możliwe uruchomienie zasobów IZGW i innych odpowiednich funduszy unijnych (zwanych dalej „funduszami”), zgodnie z przepisami regulującymi wykorzystanie funduszy i bez uszczerbku dla innych priorytetów wspieranych przez fundusze. W tym kontekście państwa członkowskie powinny móc korzystać z alokacji przyznawanych w ramach swoich odpowiednich programów, w tym z kwot udostępnionych w następstwie przeglądu śródkresowego. W ramach odpowiednich instrumentów tematycznych powinno być możliwe udostępnianie dodatkowego wsparcia, w szczególności dla tych państw członkowskich, które mogą potrzebować zwiększenia swoich zdolności na granicach.
- (18) Należy zmienić rozporządzenie (UE) 2021/1148, aby zagwarantować pełny wkład z budżetu Unii w całkowite wydatki kwalifikowalne na działania solidarnościowe, a także aby wprowadzić szczególne wymogi dotyczące sprawozdawczości w odniesieniu do tych działań w ramach istniejących obowiązków sprawozdawczych dotyczących wdrażania funduszy. Rozporządzenie to należy zmienić także po to, by umożliwić państwom członkowskim przekazywanie wkładów finansowych na rzecz Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w formie zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel.
- (19) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia – a mianowicie ustanowienie powrotowej procedury granicznej, wprowadzenie tymczasowych przepisów szczegółowych zapewniających, aby państwa członkowskie były w stanie reagować na sytuacje kryzysowe, oraz umożliwienie finansowania na mocy rozporządzenia (UE) 2021/1148 wsparcia na rzecz działań solidarnościowych w kontekście rozporządzenia (UE) 2024/1351 – nie mogą być w wystarczającym stopniu osiągnięte przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki niniejszego rozporządzenia możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1359 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie reagowania na sytuacje kryzysowe i sytuacje spowodowane działaniem siły wyższej w dziedzinie migracji i azylu oraz w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/1147 (Dz.U. L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj>).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1148 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 251 z 15.7.2021, s. 48).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zarządzania azylem i migracją, zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1147 i (UE) 2021/1060 i uchylenia rozporządzenia (UE) nr 604/2013 (Dz.U. L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

- (20) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do TUE i do TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia i nie jest nim związana ani go nie stosuje. Ponieważ niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, zgodnie z art. 4 tego protokołu Dania – w terminie sześciu miesięcy po przyjęciu przez Radę niniejszego rozporządzenia – podejmuje decyzję, czy dokona jego transpozycji do swego prawa krajowego.
- (21) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Irlandii zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE⁽⁹⁾; Irlandia nie uczestniczy w związku z tym w jego przyjęciu i nie jest nim związana ani go nie stosuje.
- (22) W odniesieniu do Islandii i Norwegii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy zawartej przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen⁽¹⁰⁾, które wchodzą w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 lit. A decyzji Rady 1999/437/WE⁽¹¹⁾.
- (23) W odniesieniu do Szwajcarii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen⁽¹²⁾, które wchodzą w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 lit. A decyzji Rady 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2008/146/WE⁽¹³⁾.
- (24) W odniesieniu do Liechtensteinu niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen⁽¹⁴⁾, które wchodzą w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt A decyzji 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2011/350/UE⁽¹⁵⁾.
- (25) Niniejsze rozporządzenie zapewnia poszanowanie praw podstawowych i zasad uznanych w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”). Niniejsze rozporządzenie służy w szczególności zapewnieniu pełnego poszanowania godności ludzkiej oraz wspieraniu stosowania art. 1, 4, 8, 18, 19, 21, 23, 24 i 47 Karty,

⁽⁹⁾ Decyzja Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotycząca wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20).

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 36.

⁽¹¹⁾ Decyzja Rady 1999/437/WE z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie niektórych warunków stosowania Układu zawartego przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącego włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 31).

⁽¹²⁾ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 52.

⁽¹³⁾ Decyzja Rady 2008/146/WE z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia tego państwa we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 21.

⁽¹⁵⁾ Decyzja Rady 2011/350/UE z dnia 7 marca 2011 r. w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen, odnoszącego się do zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych i do przemieszczania się osób (Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 19).

PRZYMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia powrotową procedurę graniczną. Ma ono zastosowanie do obywateli państw trzecich i bezpaństwowców, których wniosek został odrzucony w kontekście azylowej procedury granicznej przewidzianej w art. 43–54 rozporządzenia (UE) 2024/1348 (zwanej dalej „azylową procedurą graniczną”). Ustanawia także tymczasowe przepisy szczegółowe dotyczące powrotowej procedury granicznej w sytuacjach kryzysowych określonych w art. 1 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2024/1359.

Ponadto niniejsze rozporządzenie zmienia rozporządzenie (UE) 2021/1148 w celu umożliwienia finansowania na mocy tego rozporządzenia wsparcia na rzecz działań solidarnościowych w kontekście rozporządzenia (UE) 2024/1351.

2. Tymczasowe środki przyjmowane na podstawie rozdziału III niniejszego rozporządzenia spełniają wymogi konieczności i proporcjonalności, są odpowiednie do osiągnięcia ich ustalonych celów i do zapewniania ochrony praw osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, a także są spójne z zobowiązaniami państw członkowskich wynikającymi z Karty i prawa międzynarodowego.

3. Środki przewidziane w rozdziale III niniejszego rozporządzenia stosuje się wyłącznie w zakresie, w jakim ściśle wymaga tego sytuacja, tymczasowo i w ograniczony sposób oraz wyłącznie w wyjątkowych okolicznościach. Na wniosek państwa członkowskie mogą stosować środki przewidziane w rozdziale III wyłącznie w zakresie przewidzianym w decyzji, o której mowa w art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2024/1359.

Artykuł 2

Odesłania do rozporządzenia (UE) 2024/1348

W przypadku państw członkowskich niezwiązanych rozporządzeniem (UE) 2024/1348 odesłania w niniejszym rozporządzeniu do przepisów rozporządzenia (UE) 2024/1348 rozumie się jako odesłania do równoważnych przepisów, które państwa te mogły wprowadzić do swojego prawa krajowego.

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) „wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej” lub „wniosek” oznacza wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej lub wniosek zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 12 rozporządzenia (UE) 2024/1348;
- b) „osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową” oznacza osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 13 rozporządzenia (UE) 2024/1348.

ROZDZIAŁ II

POWROTOWA PROCEDURA GRANICZNA

Artykuł 4

Powrotowa procedura graniczna

1. Obywatelom państw trzecich i bezpaństwowcom, których wniosek został odrzucony w kontekście azylowej procedury granicznej, nie zezwala się na wjazd na terytorium danego państwa członkowskiego.

2. Państwa członkowskie zobowiązują osoby, o których mowa w ust. 1, do pobytu w miejscach na granicy zewnętrznej, w jej pobliżu lub w strefach tranzytowych przez okres nieprzekraczający 12 tygodni. W przypadku gdy państwo członkowskie nie może umieścić takich osób w tych miejscach, może skorzystać z innych miejsc na swoim terytorium. Ten

12-tygodniowy okres zaczyna się w dniu, w którym osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową, obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec nie ma już prawa do pozostania ani zezwolenia na pozostanie. Wymóg pobytu w konkretnym miejscu przewidziany w niniejszym ustępie nie jest uznawany za zezwolenie na wjazd ani pobyt na terytorium państwa członkowskiego. Warunki w tych miejscach muszą spełniać normy odpowiadające warunkom przyjmowania oraz opieki zdrowotnej zgodnie z art. 19 i 20 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1346⁽¹⁶⁾, ponieważ mają one zastosowanie do osób wciąż uważanych za osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową.

3. Do celów niniejszego artykułu stosuje się art. 3, art. 4 ust. 1, art. 5, art. 6 ust. 1–5, art. 7 ust. 2 i 3, art. 8–11, art. 12, art. 14 ust. 1, art. 15 ust. 2–4 oraz art. 16–18 dyrektywy 2008/115/WE.

4. Jeżeli decyzja nakazująca powrót nie może zostać wyegzekwowana w maksymalnym okresie, o którym mowa w ust. 2, państwa członkowskie kontynuują procedury powrotu zgodnie z dyrektywą 2008/115/WE.

5. Bez uszczerbku dla możliwości zapewnienia w dowolnym momencie dobrowolnego powrotu osób, o których mowa w ust. 1, osobom tym wyznacza się termin dobrowolnego wyjazdu, chyba że istnieje ryzyko ucieczki lub jeżeli ich wniosek w kontekście azylowej procedury granicznej został odrzucony jako oczywiście bezzasadny lub jeżeli dana osoba stwarza zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub bezpieczeństwa narodowego państw członkowskich. Termin dobrowolnego wyjazdu wyznacza się tylko na wniosek i nie przekracza on 15 dni, a jego wyznaczenie nie oznacza przyznania prawa wjazdu na terytorium danego państwa członkowskiego. Do celów niniejszego ustępu osoby takie przekazują właściwym organom wszelkie posiadane przez siebie ważne dokumenty podróży, o ile jest to konieczne do zapobieżenia ucieczce.

6. Państwa członkowskie, które po odrzuceniu wniosku w kontekście azylowej procedury granicznej wydają odmowę wjazdu na podstawie art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399⁽¹⁷⁾ i które podjęły decyzję o niestosowaniu w takich przypadkach dyrektywy 2008/115/WE na podstawie art. 2 ust. 2 lit. a) tej dyrektywy, zapewniają, aby traktowanie i poziom ochrony obywateli państw trzecich i bezpaństwowców objętych odmową wjazdu były zgodne z art. 4 ust. 4 dyrektywy 2008/115/WE i były równoważne traktowaniu i poziomowi ochrony określonym w ust. 2 niniejszego artykułu i w art. 5 ust. 4 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 5

Detencja

1. Detencję można stosować tylko jako środek ostateczny, jeżeli okaże się to konieczne na podstawie indywidualnej oceny każdego przypadku i jeżeli nie można skutecznie zastosować innych łagodniejszych środków przymusu.

2. Osoby, o których mowa w art. 4 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, które zostały umieszczone w detencji podczas azylowej procedury granicznej i które nie mają już prawa do pozostania ani zezwolenia na pozostanie, nadal mogą zostać umieszczone w detencji do celów uniemożliwienia im wjazdu na terytorium danego państwa członkowskiego, do celów przygotowania ich powrotu lub do celów przeprowadzenia procedury wydalenia.

3. Osoby, o których mowa w art. 4 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, wobec których nie zastosowano detencji podczas azylowej procedury granicznej i które nie mają już prawa do pozostania ani zezwolenia na pozostanie, mogą zostać umieszczone w detencji, jeżeli istnieje ryzyko ucieczki w rozumieniu dyrektywy 2008/115/WE, jeżeli osoby te utrudniają przygotowanie powrotu lub procedurę wydalenia lub ich unikają lub jeżeli stwarzają zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub bezpieczeństwa narodowego.

4. Detencję stosuje się jak najkrócej, wyłącznie tak długo, jak długo istnieje racjonalna perspektywa wydalenia, i w okresie, w jakim trwają w tym celu przygotowania, które wykonuje się z należytą starannością. Okres stosowania detencji nie przekracza okresu, o którym mowa w art. 4 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, i w przypadku gdy natychmiast po przewidzianym w niniejszym artykule okresie stosowania detencji wydana zostaje kolejna detencja, okres ten jest wliczany do maksymalnych okresów stosowania detencji określonej w art. 15 ust. 5 i 6 dyrektywy 2008/115/WE.

⁽¹⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1346 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową (Dz.U. L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1).

5. Do dnia 12 grudnia 2024 r. Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu, ustanowiona rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2303 ⁽¹⁸⁾, opracowuje, zgodnie z art. 13 ust. 2 tego rozporządzenia, wytyczne dotyczące różnych praktyk alternatywnych dla detencji, które mogłyby być wykorzystywane w kontekście procedury granicznej.

ROZDZIAŁ III

ODSTĘPSTWA MAJĄCE ZASTOSOWANIE W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

Artykuł 6

Środki mające zastosowanie w sytuacji kryzysowej do powrotowej procedury granicznej

1. W sytuacji kryzysowej określonej w art. 1 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2024/1359 w odniesieniu do nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców, których wniosek został odrzucony w kontekście azylowej procedury granicznej na podstawie art. 11 ust. 3, 4 i 6 rozporządzenia (UE) 2024/1359 i którzy nie mają prawa do pozostania ani zezwolenia na pozostanie, państwa członkowskie mogą wprowadzić następujące odstępstwa:

- a) na zasadzie odstępstwa od art. 4 ust. 2 niniejszego rozporządzenia państwa członkowskie mogą przedłużyć maksymalny okres, przez który ci obywatele państw trzecich lub bezpaństwowcy mają być przetrzymywani w miejscach, o których mowa w tym artykule, o dodatkowy okres nieprzekraczający sześciu tygodni;
- b) na zasadzie odstępstwa od art. 5 ust. 4 niniejszego rozporządzenia, okres stosowania detencji nie przekracza okresu, o którym mowa w lit. a) niniejszego ustępu, i jest wliczany do maksymalnych okresów stosowania detencji określonych w art. 15 ust. 5 i 6 dyrektywy 2008/115/WE.

2. Ust. 1 niniejszego artykułu ma również zastosowanie do osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, obywateli państw trzecich i bezpaństwowców podlegających azylowej procedurze granicznej, których wniosek został odrzucony przed przyjęciem decyzji wykonawczej Rady, o której to decyzji mowa w art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2024/1359 i którzy – po przyjęciu tej decyzji wykonawczej – nie mają prawa do pozostania ani zezwolenia na pozostanie.

3. Organizacje i osoby dopuszczone na mocy prawa krajowego do udzielania porad i doradztwa mają skuteczny dostęp do osób ubiegających się o ochronę międzynarodową umieszczonych w ośrodkach detencyjnych lub obecnych na przejściach granicznych. Państwa członkowskie mogą wprowadzić ograniczenia takich działań, w przypadku gdy na mocy prawa krajowego ograniczenia takie są obiektywnie konieczne ze względów bezpieczeństwa, porządku publicznego lub zarządzania administracyjnego ośrodkiem detencyjnym, pod warunkiem że dostęp nie zostanie tym samym drastycznie ograniczony lub uniemożliwiony.

Artykuł 7

Przepisy proceduralne

W przypadku gdy państwo członkowskie uznaje, że stoi w obliczu sytuacji kryzysowej określonej w art. 1 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2024/1359, może złożyć wniosek o zastosowanie odstępstw przewidzianych w art. 6 niniejszego rozporządzenia. W przypadku gdy państwo członkowskie złoży taki wniosek, zastosowanie mają, w stosownych przypadkach, art. 2–6 i art. 17 ust. 3 i 4 rozporządzenia (UE) 2024/1359. W przypadku gdy wszczęto już procedurę w celu uzyskania odstępstwa na podstawie art. 2 rozporządzenia (UE) 2024/1359, państwa członkowskie mogą złożyć wniosek o zastosowanie odstępstw przewidzianych w art. 6 niniejszego rozporządzenia w kontekście tej procedury.

Artykuł 8

Przepisy szczegółowe i gwarancje

Państwo członkowskie stosujące odstępstwo przewidziane w art. 6 należycie informuje danych obywateli państw trzecich lub danych bezpaństwowców w języku zrozumiałym dla danej osoby lub w języku, co do którego można zasadnie przypuszczać, że jest on dla danej osoby zrozumiały, o zastosowanych środkach i o okresie stosowania środków.

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2303 z dnia 15 grudnia 2021 r. ustanawiające Agencję Unii Europejskiej ds. Azylu i uchylające rozporządzenie (UE) nr 439/2010 (Dz.U. L 468 z 30.12.2021, s. 1).

ROZDZIAŁ IV

ZMIANY W ROZPORZĄDZENIU (UE) 2021/1148

Artykuł 9

Zmiany w rozporządzeniu (UE) 2021/1148

W rozporządzeniu (UE) 2021/1148 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 dodaje się literę w brzmieniu:

„11) »działanie solidarnościowe« oznacza działanie, którego zakres jest określony w art. 56 ust. 2 lit. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351 (*), finansowane z wkładów finansowych przekazanych przez państwa członkowskie, o czym mowa w art. 64 ust. 1 tego rozporządzenia.

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zarządzania azylem i migracją, zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1147 i (UE) 2021/1060 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 604/2013 (Dz.U. L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).;

2) w art. 10 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„3. Wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia może być finansowane, do celów działań solidarnościowych, z wkładów wnoszonych przez państwa członkowskie oraz innych darczyńców publicznych lub prywatnych jako zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego.”;

3) w art. 12 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„7a. Wkład z budżetu Unii można zwiększyć do 100 % łącznych wydatków kwalifikowalnych na działania solidarnościowe.”;

4) w art. 29 ust. 2 akapit pierwszy dodaje się literę w brzmieniu:

„aa) realizacji działań solidarnościowych, w tym podziału wkładów finansowych według działań oraz opisu głównych rezultatów osiągniętych w wyniku finansowania.”;

5) w załączniku II pkt 1 dodaje się literę w brzmieniu:

„h) wspieranie działań solidarnościowych, zgodnie z zakresem wsparcia określonym w załączniku III pkt 1.”;

6) W załączniku VI wprowadza się następujące zmiany:

a) w tabeli 1 pkt I dodaje się kod w brzmieniu:

„030 Działania solidarnościowe”;

b) w tabeli 3 wprowadza się następujące zmiany:

(i) kody 005 i 006 otrzymują brzmienie:

„005 Specjalny program tranzytowy, o którym mowa w art. 17

006 Działania objęte art. 85 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1240”;

(ii) dodaje się kody w brzmieniu:

„007 Działania objęte art. 85 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2018/1240

008 Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych

009 Działania solidarnościowe”.

ROZDZIAŁ V PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 10

Możliwość odwołania się przez organy publiczne

Niniejsze rozporządzenie nie wpływa na możliwość odwołania się przez organy publiczne od decyzji administracyjnych lub sądowych, którą przewidziano w prawie krajowym.

Artykuł 11

Obliczanie terminów

Wszelkie okresy przewidziane w niniejszym rozporządzeniu oblicza się następująco:

- a) w przypadku gdy okres wyrażony w dniach, tygodniach lub miesiącach ma zostać obliczony od momentu, w którym miało miejsce dane zdarzenie lub dane działanie, dnia, w którym miało miejsce to zdarzenie lub to działanie, nie uwzględnia się jako dnia należącego do danego okresu;
- b) okres wyrażony w tygodniach lub miesiącach kończy się z upływem tego dnia ostatniego tygodnia lub miesiąca, który dniem tygodnia lub miesiąca odpowiada dniowi, w którym nastąpiło zdarzenie lub działanie będące początkiem okresu, który ma zostać obliczony; jeżeli w okresie wyrażonym w miesiącach dzień, w którym okres ten powinien upłynąć, nie występuje w ostatnim miesiącu tego okresu, okres ten kończy się o północy ostatniego dnia tego ostatniego miesiąca;
- c) terminy obejmują soboty, niedziele oraz dni ustawowo wolne od pracy w danym państwie członkowskim; jeżeli termin upływa w sobotę, niedzielę lub dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu liczy się następny dzień roboczy.

Artykuł 12

Środki przejściowe

Do dnia 12 września 2024 r. Komisja, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i z odpowiednimi organami i jednostkami organizacyjnymi Unii, przedstawia Radzie wspólny plan wdrażania – w którym ocenia wszelkie stwierdzone niedociągnięcia i wymagane etapy operacyjne – w celu zapewnienia, by państwa członkowskie były odpowiednio przygotowane do wykonywania rozdziału II niniejszego rozporządzenia do dnia 1 lipca 2026 r., i informuje o nim Parlament Europejski.

Na podstawie tego wspólnego planu wdrażania do dnia 12 grudnia 2024 r. każde państwo członkowskie, przy wsparciu Komisji i odpowiednich organów i jednostek organizacyjnych Unii, opracowuje krajowy plan wdrażania określający działania i harmonogram ich realizacji. Każde państwo członkowskie kończy realizację swojego planu do dnia 1 lipca 2026 r.

Do celów wykonania niniejszego artykułu państwa członkowskie mogą korzystać ze wsparcia ze strony odpowiednich organów i jednostek organizacyjnych Unii, a fundusze unijne mogą udzielać państwom członkowskim wsparcia finansowego, zgodnie z aktami prawnymi regulującymi działanie tych organów i jednostek organizacyjnych oraz funduszy.

Komisja ściśle monitoruje realizację krajowych planów wdrażania.

Artykuł 13

Monitorowanie i ocena

Do dnia 13 czerwca 2028 r., a następnie co pięć lat Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania niniejszego rozporządzenia w państwach członkowskich i w stosownych przypadkach proponuje zmiany.

Na wniosek Komisji państwa członkowskie przesyłają jej informacje niezbędne do opracowania przez nią sprawozdania nie później niż dnia 12 września 2027 r.

Artykuł 14

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się od 12 czerwca 2026 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Brukseli dnia 14 maja 2024 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodnicząca

R. METSOLA

W imieniu Rady

Przewodnicząca

H. LAHBIB